

ŚPIEWNIK KOŻYŃSKI

Pieśni pochodzą z repertuaru

Marii Denisiuk z Kożyna

Wybór pieśni i opracowanie

Julita Charytoniuk

Pomoc w zapisie tekstów pieśni religijnych

Walentyna Plisiuk, Zofia Iwaniuk, Joanna Onufryjuk

Korekta

Maria Denisiuk

Projekt i opracowanie graficzne

Katarzyna Rosik, www.rosix.pl

Fotografie na okładce

Julita Charytoniuk (front), Łukasz Krysiewicz (tył)

Fotografie archiwalne

pochodzą z albumu rodzinnego Marii Denisiuk

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Wydawca

Związek Ukraińców Podlasia
ul. Kryniczna 14, 17-100 Bielsk Podlaski
www.zup.org.pl

Partnerzy projektu

Stowarzyszenie Dziedzictwo Podlasia
www.podlasie.org
Towarzystwo Przyjaciół Skansenu w Koźlikach
www.kozliki.prv.pl

Koźyno 2020

Koźyno leży nad rzeką Łoknicą, w gminie Bielsk Podlaski, na uboczu głównych tras komunikacyjnych. Język, którym posługują się jego mieszkańcy, dialektolodzy zaliczają do gwar języka ukraińskiego. Tradycje śpiewacze wsi Koźyno są jednym z wielu ważnych punktów na kulturowej mapie Podlasia, gdzie do dziś w żywej pamięci ludzi zachowało się wiele tradycyjnych pieśni i obrzędów.*

Niniejszy zbiór zawiera pieśni, które poznały uczestniczki kilkunastu spotkań śpiewaczych realizowanych w ramach projektu „Kożyńska tradycja muzyczna – Maria Denisiuk”. Mistrzynią tradycji, która dzieliła się zarówno pieśniami, jak i opowieściami o dawnym życiu w Kożynie, o zabawach pamiętanych z dzieciństwa, pracy w polu, obrzędach i zwyczajach była Maria Denisiuk (ur. 1928 roku). To osoba o niezwykłym darze opowiadania, nadzwyczajnej pamięci, talencie muzycznym i poczuciu humoru. Pogodna i towarzyska.

Do repertuaru przez nią pamiętanego i wciąż żywego należy zaliczyć pieśni religijne – wielkopostne oraz pogrzebowe, śpiewane w cerkwi w czasie Wielkiego Postu lub przy zmarłym podczas czuwania. Wyjątkowe są tu pieśni wiosenne, wykonywane niegdyś od Wielkanocy do Trójcy (Zielonych Świątek), kiedy to dziewczyny spotykały się wieczorami na ławkach, by wspólnie pośpiewać. Z tzw. pieśni pracy mamy sianokośną „Kosiaryki sieno kosiat” i żniwne – popularne po tej stronie Narwi. Wesele reprezentowane jest przez wiele krótkich pieśni i przyśpiewek, zapisanych w kolejności dyktowanej przez panią Marię. Są podzielone na bloki tematyczne związane z konkretnymi momentami wesela. W zbiorze są też przyśpiewki chrzcinne, śpiewane przy okazji tzw. dzielenia kaszy, które polegało na dawaniu pieniędzy na nowonarodzone dziecko, w zamian otrzymywano ową „kaszę” – cukierka na specjalnym talerzu. Sporą część zajmują pieśni liryczne, które nie są przypisane do konkretnych sytu-

* „Atlas gwar wschodniosłowiańskich Białostoczczyzny” określa gwary okolic Kożyna jako gwary o cechach języka ukraińskiego.

acji. Wykonywano je siedząc za stołem, na ulicznych ławkach, przy pracy, na zabawach itd. Po niektórych z nich, mimo iż językowo brzmią „swojsko”, słychać że trafiły do Kożyna z daleka – z Rosji. Na szczególną uwagę zasługuje pieśń „Iszli Lachi na try trachi” opisująca prawdziwą historię miłosną. To jedyna w całym zbiorze pieśń autorska. Słowa ułożył Jan Misiejuk, zwany „Owłaz”. Zbiór zamykają kolędy – m.in. koladki, czyli pieśni życzące śpiewane małemu dziecku i młodej parze.

Ważnym elementem wydawnictwa są fotografie z rodzinnego albumu Marii Denisiuk.

Zapis utworów nie jest doskonały i bezbłędny. Należy pamiętać, że pieśni ludowe są wariantywne, żywe i mogą się zmieniać z upływem czasu i za sprawą wykonujących je osób. Tak samo zmienia się gwara – kolejne pokolenia mówią nieco inną jej wersją. Śpiewanie w gwarze może okazać się wyzwaniem dla osób, które jej nie rozumieją. Dlatego warto wsłuchać się w wykonania wiejskich śpiewaków – na żywo, czy też na nagraniach np. na płycie „Pieśni z Kożyna” lub w filmach zatytułowanych „Kożyńska tradycja muzyczna” dostępnych na YouTube.

Śpiewnik ten jest rodzajem kożyńskiego muzycznego elementarza, który powinien znać każdy zainteresowany tutejszą kulturą tradycyjną. Powstał z potrzeby wspólnego śpiewania podczas towarzyskich spotkań. Oby było ich jak najwięcej. Czego Wam i sobie życzę.

Julita Charytoniuk

Rodzice Marii Denisiuk, Maksym i Helena Iwaniuk. Lata 20-te XX w.

PIEŚNI WIELKOPOSTNE

Krest tiazołyj, krest tiazołyj,
Nietu sił jeho podniať,
A niesti jeho wied' nado:
W niom Hospodnia błahodat'.

Krest tiazołyj, put' dalokij,
Kto pomożet doniesti,
Podkrepi mienia, Spasitiel,
Zdies' na žyzniennom puti.

Krest tiazołyj, krest tiazołyj,
Sam Hospod' jeho podniał,
Nios On s trudnostiu wielikoj,
Posredi puti upał.

I upał pod nim Spasitiel,
Nikto ruku nie podał,
Sam Otiec Jeho Niebiesnyj
Czełowieka w pomoszcz dał.

To był Simon ziemlodielec,
On Hospodni Krest podniał,
A za sledom szoł Spasitiel,
Put' wies krowju oroszał.

Jeśli ty Jeho rab wiernyj,
To ty dołžen krest niesti,
Oroszaja put' slezami,
W sled za Hospodom iti.

I Carycu Mat' Hospodniu
K'siebie w pomoszcz przyzwaj,
Pomahat' tiebie Ona budiet,
Tolko ty nie unywaj.

Tohda Anhiel twój Chranitiel
S tobój radyszkom pojdiot,
Krest niesti tiebie pomożet
I w błazenstwo prywiediut.

Wozložyli na Isusa krest tiażołyj niest'

i poszoł won na Hołhofu, taka Chrysta czest'.

Horko płakali zdieś żony jduczy za Chrystom.
Słyszny byli Chrysta sto(h)ny pod tiażkim krestom.

Nisko on k ziemię skłoniłsia pod krestom swoim,
Chrystus k żonom obratiłsia i skazał on jim.

Wy nie płacztie szto stradaju ja od ruk ludiej.
Ja stradaju, was spasaju i waszych dietiej.

Wy smotritie za soboju i was budut hnat',
budut s wami kak so mnoju w mire postupat'.

Wot so mnoju postupili, krest kazali niest,
umirat' mnie prysudili i kresta wozniest'.

Na dorohie sił liszyłsia, on nie moh iti,
Simon starec ohłasiłsia krest jeho niesti.

Wot ty starec tak szczasliwyj, szto pomoh Chrystu,
a stradalec sił liszyłsia był prybit krestu.

Na horu wsie podnimalis' ohromnoj tołpoj,
nad Isusom izdiewalis' so strasznoj złojoj.

Na horie na łobnom miestie Chrystos był rozpiat,
dwa rozbuojnika z nim wmiestie pryszli umirat'.

I powis Chrystos na drevie, Bożyj Syn Swiatoj,
on swierszył to wsio na diele sławny podwih swoj.

Sowerszyłos' wozhłasił on i hłowu skłonił,
Za spasienje wsioho mira swiatu krow prolił.

■

Skorbnaja Mati pod krestom stojała,
stała rydati w ślezach promowliała.
Oj synu, synu, za jakuju winu
perenosisz za nas tiażkiju hodinu na Krestie.

Ja Tiebia kupała horkimi ślezami,
ja małym chowała pered wrahami.
A teper ja płaczu, bo Tiebia už traczu,
muoj Ty miłyj Synu, bolsze ne zobaczu, Synu muoj.

Ty ofiarowałsia wsiech ludiej spasati,
za szto Ty dołžen newinno wmirati.
Za swiet łukawy, zlobnyj, nieprawyj,
szto spolnił na siebie swoj sud krowawyj na Krestie.

Ty moja opora, Ty muoj swietie jasny,
hańiesz ty skoro, wianiesz ty nieszczasnyj.
A szto so mnoju stane sirotoju,
ja sama na swieti jak bolnaja stoju, pod Krestom.

Do niej z kresta promawliaje, jej usynowliaje,
druha Ijoana jej priporuczaje.
Oj Mati, Mati woz'mi druha moho,
on Tobie bude za syna Twojoho, o Mati.

O, Boże miłyj usierdno Tia mol'u,
dodaj mnie siły unieszczasnoj doli.
Tiebia błahaju, ja sama nie znaju
i Tiebie Syna moho poruczaju, na Krestie.

**Dom rodzinny Marii
Denisiuk.
Lata 50.-60. XX w.**

PIEŚŃ KU CZCI MATKI BOSKIEJ

Zastupnice Usierdnaja,
Marije miłosierdnaja,
O, Mati Boha Wysznieho
Chrysta Caria Wsiewyszniaho.

Ty molisz Syna Twojeho
Władyku Spasa naszeho
O wsiech k Tiebie wzywajuszczych
W pokrow Twój przybiehajuszczych.

Usierdno molisz Ty Tworca
Władyku, Boha i Otca,
Sztob za Twoje molienije
Wsiem darował spasienije.

O Hospoże, błahaja Mat'
Podaj Swoju nam błahodat'
Swiatoho zastuplienija
I w skorbiech utieszenija.

Władyczyce niebiesnja,
Niewiesto nie niewiestnaja,
Podaj w biedach tierpienije
W bolieznjach iscelenije.

Dusz naszych wsie ubożestwo
Hriechow, porokow mnożestwo,

Pokroj Twojej liubowiju
Omoj Chrystowej krowiju.

Pred obrazom swiatym twoim
Molitwianno my priedstoim
S duszami umiliennymi
S sierdcami sokruszennymi.

Wzirajem my na obraz Twój
I płaczem horko pried Toboj
Carice miłości szczerot
Rodnuju Matierju sirot.

O, Diewo błahodatnaja,
Nadieżdo niewozwratnaja,
Wo dni napasti, bied, skorbiej
Priedstań pokrowom dla ludiej.

Na Kriest Chrystow wzirajuszczych,
Chrysta izobrażajuszczych
S usierdijem w swoich duszach
S lubowiju w swoich sierdcach.

Kriestom Chrystowym wsiakij czas
Władyczyce, spasaj wsiech nas
Ot wrażyh pahubnych sietiej
I ot biezbożnych złych ludiej.

Niewiernych wieroj proswieti,
Zabludszych k Bohu obrati,
Żestokich sierca umiagczaj,
Złodiejew tajnych obliczaj.

Niewinnych zaszczyti w sudie,
Nieszastnym pomohi w biedie.

Utiechoj bud' izgnannikom
Wsiem uznikam i strannikam.

Prostych liudiej błahosłowi
I daj im czustwije liubwi
K duchownomu uczeniju,
K swiatomu proswieszczeniju.

Wsiech nas, Caryce, proswieszczaj
Wsiech, Bohorodice, spasaj
Ty, wsiech bożstwiennyj pokrow
Twoim dietiam ot złych wrahow.

■

Majowa niedziela w Kozyńie. Lata 50.–60. XX w.

PIEŚNI POGRZEBOWE

O Boże, moj Boże z wysokoho neba

czy czujesz molitwu moju?

Woźmi moju hresznuju duszu do neba,
a tieło w syruju zemliu.

O Boże, moj Boże, jak toj swiet mnie miłyj,
jak хочzetsia żyti i mnie.

Na smert' zabiraje, toj wsio pokidaju,
ležati ja budu w zemlie.

Nahornut na mene wysoku mohiłu,
trawoju wona zaroste.
Posadiat na jeju czerwону kalinu,
wesnoju wona zacwite.

I budut do mene ptaszki prylytati,
i budut spiwati pieśnie.
A ja ne poczuju, bo budu ležati
u tiomnoj i syroj zemlie.

Chatynka maleńka, to szcej i hłuboka,
szto daže okiencia nema.
A ja odinoka jak w poli bylina
leżu w toj chatyni odna.

Koliś moje nohi po swieti chodili,
jakij to byw radosnyj czas.
Koliś moje ruki tak tiażko robili,
a teper na hrudiach ležat.

Wylietiela dusza z tieła, toj na mohilie prysiela.
Sieła wona, zapłakała, de ja budu noczowała.
Wyletaje anhieł z neba, czoho tobie, dusza, treba.
Swiaty anhieł, nic ne treba, ono spasienija z neba.
Czy ty dusza spowidana, czy ty dusza pryczaszczona.
Swiaty anhieł, spowidana, swiaty anhieł, pryczaszczona.
Idi dusza za duszami tak jak mieseć za zorami.

■

Na wsiech sołnce swietit,

Na mienia už niet,

Ja leżu wo hrobie

Mnie nie widien swiet.

Swiatyj Boże, Swiatyj Krepkij,

Swiatyj Biessmiertnyj, pomiłuj nas.

Mnie nie dawit kryszka,
Nie tesnit doska,
Skorbi wsie umołkli,
Otoszła toska.

Ja usnuł na wieki,
Neprebudnym snom,
I sierdce nie bjots'a,
I nie słyszen ston.

Proszczajtie rodnyje,
Wsie moi druzja,
Obitiel hotowa,
Mat' syra ziemia.

I głaza zakrylis',
Proszczaj bielyj swiet,
Mnie odna doroha
Idti na toj swiet.

Mnie wyryta mohiła
U syroj ziemle,
Nie płacztie rodnyje,
I tak tiazko mnie.

Syroj i hołodnyj
Wyryt mnie prijut,
W pos'ledniem mnie czasie,
Wiecznu pamiat' spojut.

Wsie moi rodnyje,
Wsie moi druzja,
Prositie Władyku
Sztob prostił hrehi.

Och mnie oczen' tiazko
Uchodit' od was
No druzja, rodnyje
Eto zdiot i was.

Zachodi prochozij,
Posieti moj prach,
Ja tiepier už doma,
Wy jeszczu w hostiach.

Spi ty nasz lubimyj
Nieprebudnym snom,
Ty k nam nie wiernioszsia,
My k tiebie prijdiom.

■

Pominajtie mienia bratia,
pominajtie wsiaki czas.
Tolko waszy pominanja
oblehczajut tut wsiech nas.

Pominajtie bratia, siostry,
wsie s liubowiju mienia.
I prostitie w cziem winowna
możet byt' pred wami ja.

Pominajtie chlebom, sol'u,
daże czystoju wodoj.
Pominajtie dobrym słowom,
wsio to budiet predomnoj.

Jeszczu czaszczu pominajtie,
moja miłaja siemja.
Ja służyła biezotwietno,
ne zabud'te pro mienia.

Czaszczu w cerkow prychoditie,
hdie wsie duszy zdut was tam
iz Otcem duchownym waszym
wymolitie miłost' nam.

Mnie ne žal' szto z sioho swieta
ja na wieki otoszoł/otoszła.
Tol'ko žal' szto iz hrechami
ja ko Hospodu pryszol/pryszła.

I tiepier, moji wsie druzi,
predstoju ja pred nimi,
pominajtie i molities',
cztob wieczno był ja/była s nimi.

Mnie prostite bratia, siostry
i nie płacz moja siemja.
Wsiech ja wstriezczu, wy powiertie,
wy wsie smiertny, kak i ja.

I sliozy pokajanija
Ty Bohu priniesi,
Omoj hriechi rydanijem
Proszczenija prosi.

MODLITWA

Dusza moja ty hresznaja
Pogrużena w hrechach,
Nieszczasnaja i biednaja
Smiryś pred Bohom w prach.

Ty czystoju i swietłoju
Była sotworena,
No żyznieju hrechownuju
Stała omraczena.

Kakoj otwiet ty Hospodu
Otdasz w swoich diełach?
Wsiu żyzn' wiela hrechownuju
Nie kajałaś w hriechach.

Ty dobrych dieł nie diełała
I w lienosti żyła
I w zawisti i w hordosti
Wsiu żyzn' swoju wiela.

Prośniś dusza ty hriesznaja
Ot lienosti i sna
Poka jeszcze ty Hospodom
Na sud nie przyzwana.

Dom rodzinny Marii Denisiuk

PIEŚNI WIOSENNE

wykonywane od Wielkanocy
do Zielonych Świątek

Bodaj zazulu, bodaj sieraja na lieto ne kowała
Jak wykowała ojca i matulu ja sirotoju stała /2
Jak ja kowała, kowati budu, po sadu hulajuczy
Jak ty płakała, płakati budesz, na lude horujuczy /2

Maria Denisiuk w drodze
na pole. Lata 60. XX w.

Oj u łuzi, u łuzi tatarońka szczekocze
Znati, znati mileńkoho, sztoj weczzerati chce /2
Weczzeru weczzerati, na biełu postiel spati
Wstawaj, wstawaj moj mileńki, czas na konia siadati /2
A szczej kury ne pieli, a wże stało switati
Wstawaj, wstawaj, moj mileńki czas na konia siadati /2
Wże konika wyweli, nałożyli sidiołko
Wyszła, wyszła zapłakała, deż pojiede serdeńko /2
Oj, pojiede, pojiede, na siem liet na wojenku
Pryszli, przszli muoj mileńki dwa listoczki drobneńki /2
Odnoho toj takoho, szto ja budu czytati
A druho toj takoho, szto ja budu płakati /2

Idi doszczyku, idi druobneńki czużoju storonoju
Oj posieju ja, oj posieju ja rutońku nad wodoju /2
Oj ty chłopczyku mołodiusieńki, ja tebe dawno znaju
Do mene chodisz, ty mene lubisz, ja (j) posahu ne maju /2
Oj, ne treba mnie, oj ne treba mnie twoho posahu brati
Obicawsia mnie, obicawsia mnie Pan Buoh iz neba dati /2

PIEŚŃ SIANOKOŚNA

Kosiaryki sieno kosiat /2
Pokosiwszy Boha prosiat
Daj nam, Boże, pohodońku /2
Na naszuju robotońku
Sztob my sieno posuszyli /2
I do kłuni powozili.

PIEŚNI ŻNIWNE

Oj, czyja to wołoka /2
Taka dołha, szyroka
Na juoj żencyki żali /2
Serpiki połomali
Nasza pani domu je /2
Nam weczeru hotuje
Nam weczera nemiła /2
Postaplianka wtomiła(ś)

Oj huknu, huknu /2
Nechaj matula czuje
Nechaj dla żenciów /2
weczerońku hotuje.

WESELE

WYBÓR PIĘŚNI WESELNYCH Z ZACHOWANIEM KOLEJNOŚCI ŚPIEWANIA

W domu panny młodej, przed wyjazdem do ślubu

Kowała zazula w sadoczku skłoniwszy hołowku k listoczku
Płakała Nadieczka w komory, skłoniwszy hołowku k stołowi
Chto że mni kosońku rozplete, chtoż mene do szlubu zaweze
Wyskoczyw starszy swat z komory, ja twoj kosońci hotowy
Ja tobie kosońku rozczeszu*, ja tebe do szlubu zawezu

Zelony jawuor zelonusieńki na Dunaj pochiliwsia
Oj ty Nadieczko, mołodiusieńka bateńku pokłonisia /2
Rozyjdietesia moje ruodnyja, rozyjdietesia lude
Nechaj do mene, nechaj do mene, muoj bateńko prybude /2
Nechaj wuon mene, nechaj wuon mene na posadi posadit
Nechaj wuon mene, nechaj wuon mene doleńkoju nahradit /2
Moje ditiatko, moje ruodnoje ja ż tebe dobre znaju
Ja tobie daju szto w chati maju, doleńki ne whadaju /2

Idi bateńku błahosłowiti,
bo my pojedem winoczok witi,
bo my bojimsia kob ne spóźniś.
Jak dobre bude, tam zostanemsia,
Jak kiepsko bude, nazad wernemsia /2

* Lub: rozpletu

Wesele. Panna młoda i jej goście idą do cerkwi w Klejnikach. Lata 40. XX w.

Steletsia ziele popuod płotom wjuczy
Kłaniajsia Nadieczko po zastoliu* jduczy /2
Pokłoniś nizeńko swojomu bateńku
Swojomu bateńku do białych nuożok /2
Nechaj kosońka zemlyciu wkryje,
Nechaj slozońki nuożki oblijut /2

Kolesom soneczko wsio w horu jiede,
mołoda Nadieczka do szlubu jiede /2
Oj, jiede, jiede, szczej odjizdżaje,
Prosit bateńka na spomohanie /2
Nechaj tobie, doniu, Buoh wsio spomoże
I wsie swiatyje lude dobryje /2

* Lub: poza stołom

**Wesele. Panna młoda
jedzie do ślubu
w cerkwi w Pasynkach**

Hoży družeczki, hoży /2
Jak u sadu róży,
Jak u sadu wisznia,
Daj Boże zamuż wyszli /2

Hoży družeczki, hoży
Jak u sadu róży
Jak poszli tańcowati
Za jimi slidki znati /2

■

Ihhała Nadieczka, ihhała
Kazała Iwanka ne lublu
Kazała ja johu ne lublu
Kazała za johu ne pójdu
A teperka sieła za stołom
Diwitsia u wuoczy sokołom
Diwitsia u wuoczy sokołom
I ljutsia slozońki żerłeciom

■

**Wieczorem, przed wyjazdem pary młodej
do pana młodego**

Chodi matulu poweczerajem zo mnoju
Poweczerawszy woźmemo podieł z toboju /2
Tobie matulu chata, sieni, komora
A mnie mołoduoju skrynia, peryna, korowa /2

■

Oj, tam na dworze siwy koniki tupoczut
Mati z doczkoju rozstawatisia ne хочzut /2
Oj, kazałaż ty, moja matulu ne pozbudu ja tebe

W domu panny młodej, po przyjeździe ze ślubu

Zza liesa wyszła chmara /2
Za stołom sieła para
Oboje mołodyje,
Oboje choroszyje
Kochalisia, lubilisia
A teper pobralisia /2

■

A teper płaczesz zaliwajeszsia, jak ja budu bez tebe /2
Oj jak ty puojdesz, moja matulu, toj za buor żyto żati
Oj zajmesz, zajmesz dowho, szyroko niet komu puodżynati /2
A jak spustyszsia, moja matulu, toj z horye u dolinu
Spomenesz mene, moja matulu, toj siem raz na hodinu /2

Dialog z panną młodą, gdy siada na wóz

– Nadiu, de kluczye podieła?
– Na horye w owsie, idiete za mnoju wsie!*

Drugi dzień wesela, u pana młodego

Oj, czyji to prydanoczki** błudili
W czystomu polu dorożeńku zhubili /2
To Nadiny perezwianoczki błudili
W czystomu polu dorożeńku zhubili /2

My do was pryjjechali /2

Ni piwa popiwati, ni medu pojidati
No Nadieczku odwiedati /2

Pochililisia śtieny /2

Jak prydane sieli
Szczej ławy pohnutsia
Jak prydane popjutsia /2

* Lub: Na horye u hlini, ryjtesia jak świni!

** Lub: perezwianoczki

Wesele w Koźynie na święto Piotra i Pawła w czasie II wojny światowej

Ne żurysia, Nadieczko /2

U nas dobre bude
Spud peczy woda tecze
Medwied' chlieba napecze /2

Przyśpiewki weselne:

Oj, nedobra, wasza kapusta nedobra
Nedosolona, nedowarona, nedobra /2

Hop-czyk-czyk Maryna, borszczyczyk waryła
Bez krupów, bez soli, borszczyczyk wesoły /2

Jagłowiec ne drowa /2

Miakijski ne lude, oj chto to spodiwawsia,
Szto Ninoczka u nas bude /2

■

Nasz marszałok ne wdawsia /2

Siem liet ne wmywawsia,
a wośmoho roku poszow do rysztoku
W rysztoci umywsia,
za marszałka wprosiwsia /2

■

Starsza družka ciciata /2

pruweła porosiata
cićkami woruszyła
porosiata poduszyła /2

■

PRZYŚPIEWKI CHRZCINNE

Czyja to dyrka nehorozana,

Srebrom, zołotom neosażona /2

Kumowa dyrka nehorozana

Srebrom, zołotom neosażona /2

Der, der, bo bielomu, rozder po ciełomu

Treba, bat'ku rubla dati, siuju dyrku załatati /2

■

W drodze na chrzciny w Klejnikach. Na saniach: Włodzimierz i Maria Denisiuk, Maria i Jan Jakimiuk. Pocz. lat 60. XX w.

PIEŚNI NA RÓŻNE OKAZJE

A w nedilu rano szcej sencie ne schodit
Mołody rekruta (ej) po koszarach chodit /2
Po koszarach chodit, ostru szablu nosit
Ostru szablu nosit (ej) kapitana prosit /2
Panie kapitanie odpuści do domu
Spokinuł kochanie (ej) sam ne znaju komu /2
Spokinuł kochanie na lude, na Boha
Ostawajsia miła (ej) żywa i zdrowa /2
Jeśli żywa budu, tebe ne zabudu
Jeśli zabolieju (ej) pisiom ne żalieju /2

Ja w seredu rodilaśia, każut lude: hore
Ne pójdu ja za staroho, borodoju kole /2
Ne pójdu ja za takoho szto
Wuon do mene kiwne, morhne, a ja zasmijusia /2
Wuon do mene kiwne, morhne czornymi browami
Ja do joho zahoworu miłymi słowami /2
Meła chatu, meła sieni, toj zametałasja
Pryszła mati wody brati, toj dohadałasja /2
Wypy mati siuju wodu, szto ja nanosiła
Lubi mati toho ziatia, szto ja polubiła /2
Oj ne budu wody piti, budu rozliwati
Neluboho ziatia maju, budu rozłuczati /2
Ne rozliej mamu wodici, bo ważko nositi
Ne rozłuczaj mene z miłym, tobie z jim ne żyti /2

Muzykanci z Soc:
Andrzej i Piotr Kulesza,
którzy grywali na po-
tańcówkach w Koźynie.
Lata 40.–50. XX w.

Tam u liesi, pry kałyni
Kołychała dywczynońka dwie dytyny /2
Kołychała i płakała
Do czohoż ja mołodiusieńka dohulała /2
Dohulała, dochodiła
Z mołodymi kozaczeńkami spat' lożyłaś /2
Lahła spati i zasnula
Nasmijawsja kozaczeńko, ja ne czuła /2
Ja(j) ne czuła i ne znała
Podróżeńka moja wiernaja mnie skazała /2

Podróżeńka moja wierna
Pokołszy moje dytońki, bo ja biedna /2
A bodaj tebe ne znała
Kob ja twoje, twoje dytońki kołychała /2
Ne kołyszysz, Buoh z toboju
Zaberu ja swoje dytońki iz soboju /2

■
Poszła mati na sioło hrecznoj muki kupowaty(i)
Hrecznoj muki kupowaty, hreczanyki rozczyniati
Hop, moje hreczanyki, hop moje bieli,
czom wy moje hreczanyki ne skoro pospieli?
Hop moje hreczanyki, hop moje jaczny,
czom wy moje hreczanyki udaliś nesmaczny?

Z pomyjnyci wody brała, hreczanyki rozczyniała
Rozczyniała na drożdżach, szczoj ne wderżysz na woźdżach.

Z pomyjnyci wody brała, hreczanyki rozaczyniała
Wony taki udaliś, sztoj u peczy rozpływliś.

Pryjjechali paniczye, hreczanyki u peczye
Pryjjechali rozsapany, hreczanyki rozsapali.

I twij bat'ko i mij bat'ko byli sławny kozaki
Posijali wony hreczku, urodili buraki.

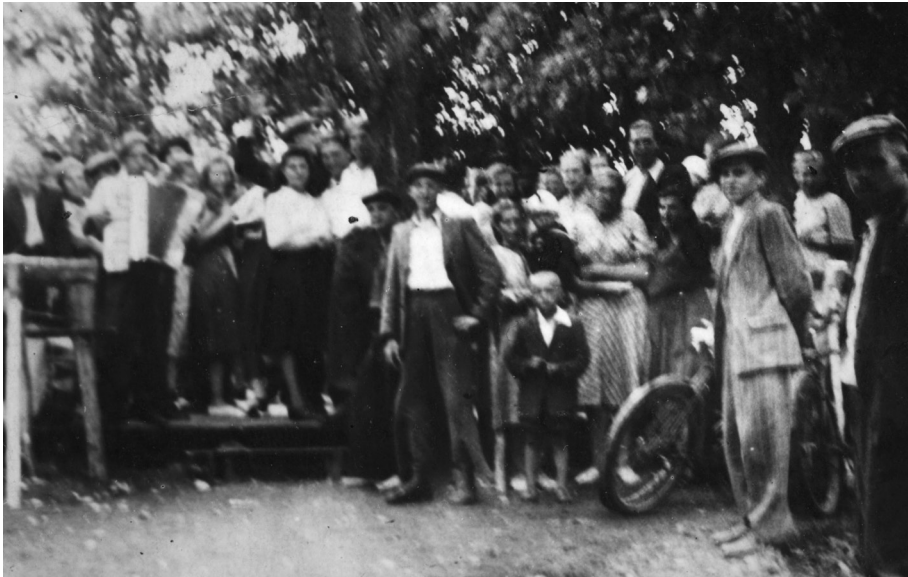
I twij bat'ko i mij bat'ko byli sławny kozaki
Posiadali sered chaty i zarewli jak byki.

Posadila stara baba na troch jajciuch husaka
Sama wyszła za worota jak uszkwaryt hopaka.

Posieju ja ohuroczki, blisko nad wodoju
Sama budu poliwati dribnoju ślezoju /2
Rosli, rosli ohuroczki, czetyry listoczki
Ne baczyła mileńkoho czetyry hodoczki /2
A na piaty zobaczyła jak czeredu hnała
Dobry wieczór ne skazała, bo mati stojała /2
A mati stojała, a bat'ko diwiwsia
Dobry wieczór ne skazała, szto win ne serdiwsia /2
Ja dla johu dobry wieczór, a win mnie niczoho
Tolko machnuw bielym płatkom, bud' miła zdorowa /2

■
Ni tuczny, ni chmary a doždzyk ide,
Kozak do diwczyny szto wieczór ide /2
Kozak do diwczyny szto wieczór ide
Dobry wieczór każe, szczoj ruczku daje /2
Dobry wieczór każe, szczoj ruczku daje
Marusyne sercie, požal* że mene /2
Marusyne sercie požal że mene
Czy mnie żenitisia, czy żdat' na tebe /2
Żenisia, kozacze, jak pryszła pora
Ja szczoj pohulaju, bo szczoj mołoda /2
Ja szczoj pohulaju, bo szczoj mołoda
Na druhuju wesnu kalina cwila /2
Na druhuju wesnu kalina cwila
Ostałaś Marusia toj szczoj ne sama /2
Ostałaś Marusia toj szczoj ne sama
Ostałaś Marusi dytyna mała /2

■
* Lub: porad'

Potańcówka na „placówce” w Koźynie. Na akordeonie gra muzykant z Dawidowicz. Lata 50. XX w.

Dolina, dolinuszka, dolina szYROKaja
 O cho cho dolina szYROKaja
 A na toj dolinońci tuman podymajetsia
 O cho cho tuman podymajetsia
 Tuman podymajetsia, soncie zażyhajetsia
 O cho cho soncie zażyhajetsia
 Soncie ni po lietniemu, soncie po osienniemu
 O cho cho, tolko po osienniemu
 Wyjdu ja na uliciu, stanu toj podumaju
 O cho cho, stanu toj podumaju
 Stanu toj podumaju, koho ja lubit' maju
 O cho cho, koho ja lubit' maju
 Polublu ženatoho, żona budiet sorytsa
 O cho cho żona budiet sorytsa
 Żona budiet sorytsa, liubow pieremienitsa

O cho cho liubow pieremienitsa
 Polublu sołdatika, sałdata wojennaho
 O cho cho sałdata wojennaho
 Sałdat budiet puszki bit', a ja budu ślozy lit'
 O cho cho a ja budu ślozy lit'

Ach wy, diewicy, krasawicy, nie jditie замуż nikaħda
 Bo ja nieszczasna wyszła замуż, tiepier diet'mi okružena /2
 Odno kryczyt mamasza czaju, druħie kryczyt ja spat' chocz'u
 A muž kak dieman na dywanie: podaj ta trubku z tabakoj /2
 Odnoje czajom napoiła, druħoje spat' położyła
 Lichomu muž'u doħodiła, z tabakoj trubku podała /2

Werba, werba kudrawaja

Na sztoż ty hulje połomała /2
 Połomała bystra woda
 Ne puojdu замуż czetyry hoda /2
 Na piaty hod замуż poszła
 Za pjanyczeńku, za hultaja /2
 Jak deń, tak nocz use wuon pje
 I vse z karczmońki ide, ide /2
 Propiw konia woroniaħo
 Ide do stajni po druħoho /2
 Miła moja, wykup konia
 Jak ne wykupisz ubju tiebia /2
 Ne raz, ne dwa wykupłała
 Szółkowym płatkom zakładała /2

Oj do domu, bałamuta, do domu
ne wytiraj poduszeczok nikomu /2
Oj szto moje ruodne ditia dumało
Jak na tuju usku kładku stupało /2
Ja dumała, muoj bateńku tonuti
Jak z tojeju pjanicieju wiek żyti /2

■
Iszli Lachi na try trachi hołosa tiahnutsia
Kożyńskije diwczyniata ha ha ha smijutsia /2
Jak zaszli wony za lies, toj sieli na rowi
Pytajutsia pro Lachi, czoho wony chworthy /2
Czoho wony pochworyeli, może szto izjieli
Byli w Kożyni w niedielu kwasnuszok izjieli 2
A kwasnuszki dobry hruszki, można mnuoho zjeści
Siew Maciejko koło Wierki, staw strojiti smieszki /2
Wierka tiażeńko wzdochnuła, wsiu prawdu skazała
Szto Kopiejka chodiw roczok, niczoho ne znała /2
Trebja joho odkazati, kob joho ne znati
Tiażko, tiażko mnie Macieju, Kopiejku zabywati /2
A Kopiejka chłopeć neweliki, a wuon honorowy
Perestaw że wuon choditi, kob ne było mowy /2

■
Noczka tychuseńka, miesiecznaja,
zornaja, widno choc (j)hołki zbiraj
wyjdi kochanaja pracoju zmorana /
chocz na chwylynońku w haj /2

Wyjdemo, siademo tam pod kalynoju
a nad panami ja pan
hlań moja miłaja śleznoju chwyloju /
steletsia u poli tuman /2

Ty ne lakajsia szto chtu nebud' słuchaje
tychu rozmowu twoju
noczka tychuseńka, sonno okutana /
i ne szelechne w haj /2

Ty ne lakajsia lebedońka miłaja
ne ma ni doszczu, ni chmar
Ja ż tebe prichilu do swoho serdeńka /
a wono pyłkie jak żar /2

Ty ne lakajsia szto bosyje nożki
stupajut na zimnu rosu
ja(ż) tebe rybońko aż do chatynońki /
sam na rukach zanesu /2

Na kożyńskiej ulicy. Lata 50. XX w.

Kożyńska kawalerka, od góry: Włodzimierz Denisiuk, Włodzimierz Sakowicz, Bazyl Łukianiuk, Jan Łukianiuk, Mikołaj Kuprianowicz, Bazyl Wawrzeńnik. Lata 40. XX w.

Na ścinie czasy wisieli, tarkany strielki zzieli
Błochi giry adarwali i czasy chadit nie stali

Poszła kuryca w apteku, zakryczała: kukureku
Dajcie pudra i duchow, dla prynady pietuchow

My z padrużkój dobre żyli, wsio pa modie płatja szyli
Na bakach z zakładkami, ostalisia sałdatkami

Na stalie stajit butyłka, a w butyłkie wiszni
Izwientie, gaspadar, wsie prypiewki wyszli

■

Stawtie uszki na makuszki, słuszajtie wnimatielno
Prapajom wam czastuszki, budiet zamieczatielno

U mienia milonok jest, wstyd pa ulicy prawieźt'
Mużyki ruhajutsa, szto łoszadi puhajutsa

U mienia milonok jest, wstyd pa ulicy prawieźt'
Rot szyroki do uszej, choc zawiązoczki pryszej

U mienia milonka nieta, szto że ja podiełaju
Woźmu tapor, pojdu w bor i z bierozy zdiełaju

Moj milonok chitier, chitier, na kazie ujechał w Pitier
Ja pramahu ni dała, na sobakie dagnała

KOLĘDY

Koladka śpiewana małemu dziecku

Oj, po przybonci po zołoteńkuj, kolada
Szczej po stoliku po tisowomu, kolada
Szczej po obrusu, po krużestomu
Pani Iwanowa doczku powiła
A upowiwszy wradowałasja
Wradowawszysja listy pisała
Listy pisała, do Wani słała /2
Pojiechaw Wania na polowanie
Ostawiw try horody na obroblanie
W perszum horodi żyto, pszenicia
W druhum horodi hruszki, jabłuszki
W tretium horodi wiszni, czereszni /2
Żyto pszeniciu sami zożnemo
Doczku Nadieczku wyhodujemo
Hruszki, jabłuszki sami strenemo
Doczku Nadieczku wyhodujemo
Wiszni, czereszni sami zorwemo
Doczku Nadieczku wyhodujemo /2

Maria Denisiuk
z synem Mikołajem.
1964 r.

Koladki śpiewane młodej parze

A w pana Karola jawor zelony, powidano nam
Slicznaja pani, pani Iwanowa, proszu wyjdi k nam*
A pud tym jaworom tisowy stoły, powidano nam
Za tymi stołami krasnyje panny, powidano nam
Mied, wino pili, radońku radili, powidano nam
I złożymosja po zołotomu, powidano nam
I kupim sobie konia woronioho, powidano nam
Konia woronioho, siodło zołotoje, powidano nam
I posadimo slicznoje pachole, powidano nam
Slicznoje pachole, mołody Iwanko, powidano nam
I pojedemo do pana Karola, powidano nam**

* W pierwszej zwrotce może też być: Dobry wieczór wam!

** W ostatniej zwrotce na zakończenie może też być: Do swidannia wam,
Do widzenia wam.

Oj jasna, krasna w luzi kalina,
Oj daj Boże, w luzi kalina

A szczej kraśniejsza Wanina żena,
Po dworye chodit jak miaseć schodyt
Do sieni wuojszła jak zora zyjszła
So chaty wuojszła paniczye sidiat
Paniczye sidiat, szapońki derżat
I pytajutsie czyja to żena
Iwanko każe to moja żena
Moja żuonoczka jak panienoczka

Zapusty. W przerwie potańcówki. Lata 40. XX w.

Nowa rada stała, jaka nie bywała
Zwiezda jasna nad wiertiepom swietu wosijała /2
Hdie Chrystos rodiwsia, z Diewy (w)opłotiwsia
Jak czełowiek z pielenami uboho powiwsia /2
Anhiely spiwajut, „Sława” wosklicajut
Na niebiesi i na ziemi mir propowidajut` /2
Dawid dnies ihrajet, w husli udarajet,
Mielodiczno i prawdiwno Boha wychwalajet /2
I my toż spiwajmo, Chrysta proślawlajmo,
Iz Maryi Roźdiennoho smirenno błaħajmo /2
Prosimo Tia, Caru, Niebiesnyj Władaru
Daruj lieta szčasliwyje siemu gospodaru /2
Siomu gospodaru, joho hospodynji
Daruj lieta szčasliwyje wsioj joho rodini /2
W mire prowaditi, Tiebie uhoditi
I z Toboju w carstwie Twojem wo wiek wieka żyti /2

Diwnaja nowina, nynie Diewa Syna
Porodiła w Wiflejemi Marija Jedina /2
Nie w carskoj pałacie, no miżdu bydlati
Wo pustyni, wo jaskini, a treba wsiem znati /2
Jako Diewa Ista, Maryja Preczysta
I roźdajet i pytajet Jeho jak niewiesta /2
Narukach trymaje i Jemu śpiwaje
Wsiemohuszczym Tworicielem Swoim nazywaje /2
Moj ty lubyj Synu, bud' so mnoj jedyny
Poniece Ty izbriał mia za Matier jedynu /2
O, nieobymienny! O, niepostizymyj
Spi Ty dołho, rosti skoro, Mładiencze Błażennyj /2

* W pierwszej zwrotce może też być: Dobry wieczór wam!

Ja w Ciebie nadzieju, Lubimyj, imieju
Hdie sam budiesz, tuda woźmesz mienie, Dobrodieju /2
Skaży, Prawosudie, hdie kto w wiernych bude
Da so mnoju pred Toboju stanut tyje lude /2
Tiebie sia moliti i Tiebie prositi
Daby nam w carstwie Twojem wo wiek wieka żyti /2

Nowaja radost' swietu sia jawiła

Preczysta Diawa Syna porodiła /2
Wo Wiflejemie miestie duże rano
Witati Chrysta pastyram skazano /2
Zwieszda usłuhu tuju otprawlała
Carej Piersijskich k Niemu proważała /2
Pryniesli Jemu liwan, smirnu, złato
Wziali zapłatu niebiesnuju za to /2
Irod złośliwyj z toho zasmutiwsia
Szczu Car predwiecznyj na swiet narodiwsia /2
Wieleł woinam powsiudu iskati
W pień otroczata dwoletny stinati /2
Iosif starec Maryju głaszajet
I do Jehipta Z Chrystom ubiehajet /2
Nechaj że Irod wieczno pohibajet
Nasz Car różdiennyj wsiech nas utieszajet /2
My nynie o Niem wozwiesielimsia
Różdiestwu Jeho nisku pokłonimsia 2
Szczob nam izwolił szczasliwyj wiek dati
A po smierti z Nim w niebie carstwowati /2
Daby nam w carstwie Twojem wo wiek wieka żyti /2

SPIS PIEŚNI

▪ PIEŚNI WIELKOPOSTNE

Krest tiazołyj	3
Wozložyli na Isusa	4
Skorbnaja Mati	5

▪ PIEŚŃ KU CZCI MATKI BOSKIEJ

Zastupnice usierdnaja	7
---------------------------------	---

▪ PIEŚNI POGRZEBOWE

O Boże, moj Boże	10
Wylietieła dusza z tieła	11
Na wsiech sołnce swietit	11
Pominajtie mienia bratia	13
Dusza moja, ty hresznaja (modlitwa)	14

▪ PIEŚNI WIOSENNE

Bodaj zazulu	16
Oj, u łuzi, u łuzi	17
Idi doszczyku	17

▪ PIEŚŃ SIANOKOŚNA

Kosiaryki sieno kosiat	18
----------------------------------	----

▪ PIEŚNI ŻNIWNE

Oj, czyja to wołoka	19
Oj, huknu, huknu	19

▪ PIEŚNI WESELNE

Kowała zazula w sadoczku	20
Zelony jawuor	20
Idi bateńku błahosłowiti	20
Steletsia ziele	21
Kolesom soneczko	21
Zza liesa wyszła chmara	22

Hoży družeczki, hoży	23
Iłhała Nadieczka	23
Chodi matulu	23
Oj, tam na dworze	23
Nadiu, de kluczye podieła? (dialog z panną młodą)	24
Oj, czyji to prydanoczki	24
My do was pryjjechali	24
Pochililisia śtieny	24
Ne żuryisia, Nadieczko	25
Przyśpiewki weselne	25

▪ **PRZYŚPIEWKI CHRZCINNE**

Czyja to dyrka nehorozana.	27
Der, der, bo bielomu	27

▪ **PIEŚNI NA RÓŻNE OKAZJE**

A w nedilu rano	28
Ja w seredu rodiłasia	28
Tam u liesi, pry kałyni	29
Poszła mati na sioło	30
Posieju ja ohuroczki	31
Ni tuczy, ni chmary	31
Dolina, dolinuszka	32
Ach wy, dziewicy	33
Werba, werba kudrawaja	33
Oj, do domu, bałamuta	34
Iszli Lachi na try trachi	34
Noczka tychuseńka	34
Stawtie uszki na makuszki	36

▪ **KOLĘDY**

Oj, po przyzbonci	38
A w pana Karola jawor zelony	39
Oj, jasna, krasna	40
Nowa rada stała	41
Diwnaja nowina	42
Nowaja radost' swietu sia jawiła	42

